

ประวัติความเป็นมาของสมาคมโรคติดเชื้อแห่งประเทศไทย

สมศักดิ์ โล่ห์เลขา พ.บ.*

ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2515 ได้มีการจัดตั้งกลุ่มโรคติดเชื้อ (Infectious Disease Group) ขึ้นที่โรงพยาบาลรามาริบัติ ประกอบด้วย น.พ. สมพันธ์ บุญยุคบุตร, น.พ. สมศักดิ์ โล่ห์เลขา, น.พ. ชิตพงษ์ ไชยวสุ, พ.ญ. พนิดา ชัยเนตร และ Dr. Michael M. Stewart โดยเน้นเรื่องการสอน การอบรมหลังปริญญา การปรับปรุงดูแลผู้ป่วย การวิจัยและการร่วมมือกับสถาบันอื่นๆ นอกจากนี้ยังมีความมุ่งหมายที่จะขยายตัวเป็นระดับชาติต่อไป โครงการนี้ได้รับความสนใจจาก Board Member ของมูลนิธิโรคกีเฟลเลอร์ ในการเยี่ยมประเทศไทยของ Dr. Allan C. Barnas และคณะ ในเดือนมกราคม 2516 มูลนิธิโรคกีเฟลเลอร์ได้ให้การช่วยเหลือในการก่อตั้งโครงการโรคติดเชื้อ โดยได้จัดหาตำราและอุปกรณ์ทางการศึกษามาให้ และได้ส่ง Dr. Pierce Gardner ซึ่งขณะนั้นเป็น Associate Professor of Medicine, Harvard Medical School และ Children Hospital Medical Center มาเป็นที่ปรึกษาระยะสั้น เมื่อ 6-23 พฤศจิกายน 2516 และ 28 ตุลาคม ถึง 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2517 กลุ่มโรคติดเชื้อได้จัดให้มี Infectious Disease Conference ขึ้นเป็นประจำทุกวันพุธแรกของเดือน ได้รับความสนใจจากแพทย์ และนักศึกษาแพทย์เป็นอย่างมาก ทำให้มีการตื่นตัวเรื่องโรคติดเชื้อขึ้น มีการรวบรวมข้อมูลทางระบาดวิทยาของโรคติดเชื้อในประเทศไทย

แพทย์ใช้ยาปฏิชีวนะอย่างมีหลักเกณฑ์ขึ้น ทางกลุ่มมีความคิดว่าน่าจะขยายความรู้ไปยังแพทย์นอกรามาริบัติ จึงได้จัดอบรมระยะสั้น เรื่อง Diagnosis and Treatment of Common Infectious Diseases ขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 11-15 มีนาคม 2517 ที่ห้องประชุมจางจินต์ โรงพยาบาลรามาริบัติ ปรากฏว่ามีแพทย์จากสถานอนามัย แพทย์จากโรงพยาบาลส่วนภูมิภาค และโรงพยาบาลในกรุงเทพฯ เข้ารับการอบรม 70 คน ได้ผลดีเป็นที่น่าพอใจ ทำให้มีการจัดต่อมาทุกปี (ตารางที่ 1)

การอบรม 2 ครั้งแรก ได้จัดที่ รพ.รามาริบัติ แต่แล้วในวันที่ 31 กรกฎาคม 2518 อ.สมพันธ์ ได้ลาออกจากคณะแพทยศาสตร์รามาริบัติ หลังจากมีการขัดแย้งกันกับผู้บริหารของคณะในการที่เสนอให้มี Interdepartmental Program หรือภาควิชาโรคติดเชื้อขึ้น ผู้บริหารคณะในขณะนั้นคิดว่าไม่มีความจำเป็น การอบรมระยะสั้นไม่สามารถทำที่โรงพยาบาลรามาริบัติได้ เนื่องจากคณะแพทยศาสตร์รามาริบัติ ได้จัดอบรมขึ้นเองและไม่ให้กลุ่มโรคติดเชื้อเป็นแกนจัดอบรมอีกต่อไป กลุ่มโรคติดเชื้อจึงได้ตัดสินใจจัดตั้งชมรมแพทย์โรคติดเชื้อแห่งประเทศไทยขึ้นโดยขยายสมาชิกออกไปนอกโรงพยาบาลรามาริบัติ มีสำนักงานอยู่ที่ 114/4 ถนนเศรษฐศิริ พญาไท ได้มีการประชุมของชมรมฯ ครั้งแรกเมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2519 มีสมาชิกก่อตั้งจำนวน 32 ท่าน ในวันนั้นได้จัดให้มีการอภิปรายทางวิชาการเรื่อง "Meliodosis เป็นปัญหาในคน

*ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาริบัติ

ตารางที่ 1 วันที่และสถานที่จัดการอบรมระยะสั้นของสมาคมโรคติดต่อ

ครั้งที่	วันที่จัดอบรม	สถานที่อบรม
1	11-15 มีนาคม 2517	รพ. รามาธิบดี
2	24-28 มีนาคม 2518	รพ. รามาธิบดี
3	22-26 มีนาคม 2519	รพ. บำราศนราดรุ
4	21-25 มีนาคม 2520	สถาบันพยาธิวิทยา โรงพยาบาลหญิง
5	13-17 มีนาคม 2521	รพ. ศิริราช (ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม)
6	1-5 ตุลาคม 2522	รพ. จุฬาลงกรณ์
7	20-24 ตุลาคม 2523	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
8	12-16 ตุลาคม 2524	รพ. พระมงกุฎเกล้า
9	15-19 พฤศจิกายน 2525	รพ. ศิริราช
10	17-21 ตุลาคม 2526	รพ. รามาธิบดี
11	20-24 มกราคม 2528	รพ.ราชวิถี
12	20-24 มกราคม 2529	รพ. จุฬาลงกรณ์
13	2-6 กุมภาพันธ์ 2530	รพ. ศิริราช
14	8-12 กุมภาพันธ์ 2531	รพ. รามาธิบดี
15	6-10 กุมภาพันธ์ 2532	รพ. จุฬาลงกรณ์
16	5-9 มีนาคม 2533	วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า
17	9-13 มีนาคม 2535	วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า

ไทยหรือไม่” ที่โรงพยาบาลเด็กและได้มีการเลือกตั้งกรรมการชมรมชั่วคราว 9 คน คือ

น.พ. สมพันธ์ บุญยุปต์	ประธานชมรม
น.พ. มุกดา ดุษณานนท์	กรรมการ
พ.ญ. นาทีรัตน์ สังขวิภา	กรรมการ
น.พ. ประกอบ บุญไทย	กรรมการ
น.พ. สมศักดิ์ โล่ห์เลขา	กรรมการ
น.พ. อุดม เล็กสมบูรณ์	กรรมการ
น.พ. มนัส วงศ์ทองศรี	กรรมการ
น.พ. ชิตพงษ์ ไชยวสุ	กรรมการ
พ.ญ. ศรีลักษณ์ สิมะเสถียร	กรรมการ

การอบรมระยะสั้นได้เปลี่ยนมาจัดที่ รพ. บำราศนราดรุ ในวันที่ 22-26 มีนาคม 2519 ในปีนั้นมีการสับสั่นกันอย่างมากสำหรับผู้เข้าเรียนมีผู้สมัครจำนวนหนึ่งเข้าใจผิดไปสมัครที่ รพ.รามาธิบดี โดยเข้าใจว่าเป็นของชมรมแพทย์โรคติดต่อฯ

ชมรมฯ ได้จัดให้มีการประชุมใหญ่ประจำปีขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อวันศุกร์ที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2519 ที่ รพ. ศิริราช ในการประชุมครั้งนั้นได้มีการเลือกตั้งกรรมการชุดใหม่ 9 คน โดย

ให้ น.พ. มุกดา ดุษณานนท์ เป็นประธาน มี น.พ. สมพันธ์ บุญยุปต์ เป็นเลขาธิการ ส่วนกรรมการนั้นคงเดิม ยกเว้น พันเอก น.พ. วิชัย สังขสุวรรณ เข้ามาเป็นกรรมการแทน พ.ญ. ศรีลักษณ์ สิมะเสถียร

ส่วนการจัด Infectious Disease Conference ที่โรงพยาบาล รามาธิบดี ซึ่งได้จัดติดต่อกันถึง 25 ครั้ง ก็ได้ยุติลงเมื่อเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2518 โดยคำสั่งของคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี ให้เปลี่ยนเป็น Interdepartmental Seminar แทน ชมรมแพทย์โรคติดต่อฯ ยังคงดำเนินการต่อ โดยไปประชุมตามโรงพยาบาลต่างๆทุก 3 เดือน

น.พ. มุกดา ได้เป็นประธานชมรมแพทย์โรคติดต่อเรื่อยมา โดยมี น.พ. สมพันธ์ เป็นเลขาธิการ เนื่องจากกรรมการชมรมมีวาระครั้งละ 2 ปี แต่ประธานไม่มีการกำหนดวาระ ชมรมได้จัดให้มีการประชุมผู้ป่วยที่น่าสนใจไปตามโรงพยาบาลต่างๆทุก 2 เดือน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 และได้จัดให้มีจุลสารโรคติดต่อของชมรมแพทย์โรคติดต่อแห่งประเทศไทยขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2521 โดยมี น.พ. อมร ลีลารักษ์ เป็นบรรณาธิการ ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนเป็น น.พ. สมหวัง ต่านชัย

วิจิตร

ในปี พ.ศ. 2524 น.พ. มุกดา ดุฎษณานนท์, น.พ. สมพันธ์ บุญยุคปต์ และ น.พ. สมศักดิ์ โสฬ์เลขา ได้ร่วมกันทำเรื่องขอก่อตั้งสมาคมโรคติดเชื้อแห่งประเทศไทยขึ้นสำเร็จในปี พ.ศ. 2525 กรรมการสมาคมโรคติดเชื้อชุดแรกประกอบด้วย

น.พ. มุกดา ดุฎษณานนท์ *นายกสมาคม*

น.พ. สมพันธ์ บุญยุคปต์ *เลขาธิการ*

น.พ. สมศักดิ์ โสฬ์เลขา

น.พ. ประกอบ บุญไทย

น.พ. อุดม เล็กสมบูรณ์

น.พ. สมหวัง ต่านชัยวิจิตร

พ.ญ. ประลภณ์ ศกุนตนา

น.พ. แทน จงศุภชัยสิทธิ์

น.พ. นราทร ธรรมบุตร

น.พ. โสภณ คงสำราญ

พ.ญ. คมนีย์ ศุขรุ่งเรือง

สมาคมฯ ได้มีมติให้เปลี่ยนจุลสารของชมรมแพทย์โรคติดเชื้อ เป็นวารสารโรคติดเชื้อและยาต้านจุลชีพ (Journal of Infectious Disease and Antimicrobial Agents) พิมพ์ฉบับแรกในปี พ.ศ. 2527 โดยมี น.พ. อมร ลีลาวัศมี เป็นบรรณาธิการ ซึ่งได้ดำเนินต่อมาจนถึงปัจจุบัน

นายกสมาคมได้เปลี่ยนจาก ศ. น.พ. มุกดา ดุฎษณานนท์ มาเป็น น.พ. สมพันธ์ บุญยุคปต์ ในปี พ.ศ. 2530 และเปลี่ยนเป็น ศ. น.พ. สมศักดิ์ โสฬ์เลขา ในปี พ.ศ. 2534 ตามข้อบังคับของสมาคมกรรมการเป็นวาระละ 2 ปี แต่จะเป็นตำแหน่งเดิมเกิน 2 วาระไม่ได้

การประชุมใหญ่ประจำปีแต่เดิมได้จัดให้มีในช่วงที่มีการอบรมระยะสั้น โดยใช้เวลาครึ่งวันบ่าย มีการเสนอผลงานและการอภิปรายกลุ่ม ในปี พ.ศ. 2531 น.พ. สมศักดิ์ ได้จัดให้

มีการประชุมวิชาการประจำปีแยกออกจากการอบรมระยะสั้น โดยเพิ่มระยะเวลาจากครึ่งวัน เป็น 2 วัน การประชุมใหญ่ทางวิชาการที่แยกออกมาได้จัดขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 15-16 กันยายน 2531 ที่อาคารคุ้มเกล้า โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช ในปีต่อมาได้จัดเมื่อ 14-15 กันยายน 2532 ที่โรงแรมรอยัลริเวอร์ และต่อมาเมื่อ 5-6 กันยายน 2534 ที่โรงแรมเอสดีโอเวนิว การจัดประชุมเกี่ยวกับผู้ป่วยโรคติดเชื้อตามโรงพยาบาลต่างๆ ได้มีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 จนถึงปี พ.ศ. 2530 ต่อมา มีปัญหาทางจราจร ทำให้แพทย์ไม่สามารถเดินทางจากโรงพยาบาลหนึ่งไปประชุมที่โรงพยาบาลอื่นได้บ่อยๆ ต้องเสียเวลาการเดินทางมาก นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องที่จอดรถ ทำให้ต้องงดไว้ชั่วคราว

ฐานะทางการเงินของสมาคมฯ ได้ดีขึ้นอย่างมาก หลังจากที่สมาคมโรคติดเชื้อได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมระหว่างประเทศเรื่อง Congress on Bacterial and Parasitic Drug Resistance ที่โรงแรม Shangri-La ในวันที่ 10-13 ธันวาคม 2529 และ 2nd Western Pacific Congress of Infectious Disease and Chemotherapy ที่โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ จอมเทียน ในระหว่าง วันที่ 11-14 ธันวาคม 2533

ในปัจจุบันสมาคมฯ มีฐานะที่มั่นคง มีการดำเนินการทางวิชาการที่เข้มแข็ง มีการจัดอบรมระยะสั้น การบรรยายพิเศษ การประชุมวิชาการ การจัดทำวารสาร กรรมการของสมาคมฯ ได้มีส่วนกับกิจกรรมด้านโรคติดเชื้อระดับชาติหลายโครงการ สมาคมฯ ยังให้เงินสนับสนุนสมาชิกในการทำวิจัย ให้ทุนสมาชิกไปเสนอผลงานทั้งในและต่างประเทศ สมาคมฯ กำลังจัดทำหลักสูตร Fellow ในสาขาโรคติดเชื้อ ให้แก่แพทย์ที่ได้วุฒิบัตรหรือหนังสืออนุมัติแล้ว นอกจากนี้สมาคมฯ ยังมีความมุ่งหวังที่จะมีบทบาทในการช่วยเหลือสังคมมากขึ้นเรื่อยไปในอนาคต